

Müzik Teorisi Notları 4

-Anahtarlar-

Müzikte anahtar, bir dizeğin başına yazılan ve o dizekte yazılı olan notaların nasıl okunacağını ve perdesini gösteren bir semboldür. Belirli bir çizgiye adını verir ve dizekteki diğer tüm notalar o notaya göre adlandırılır.

Başında anahtar olmayan bir dizekte yazılı olan notalar okunamaz, anlamsızdır. Örneğin aşağıda gördüğünüz notaların bir adı yok:

Aşağıdaki görselde 4 farklı anahtar görüyorsunuz. Sol anahtarı, Fa anahtarı, ve do anahtarları. Do anahtarları birbirine çok benziyor ama yazıldıkları yerler farklı. Üstteki do anahtarı 3. çizgiyi ortalamış (3. çizgi do anahtarı – alto clef), alttaki ise 4. çizgiyi (4. çizgi do anahtarı – tenor clef).

Dikkat ettiyseniz anahtarlardan sonra yazılmış notaların hepsi aynı dizekte 2. çizginin üzerindeler. Ancak anahtarlara göre baktığımızda hepsinin adı farklı.

Konu biraz karışık gibi görünse de birden tüm anahtarlarda tüm notaları tanımak ve okumak zorunda değilsiniz. Şimdilik bu sizin için genel bir bilgi. Daha sonraki notlarda bu konuyu detaylandıracağım. Şimdi anahtarları ayrı ayrı tanıyalım:

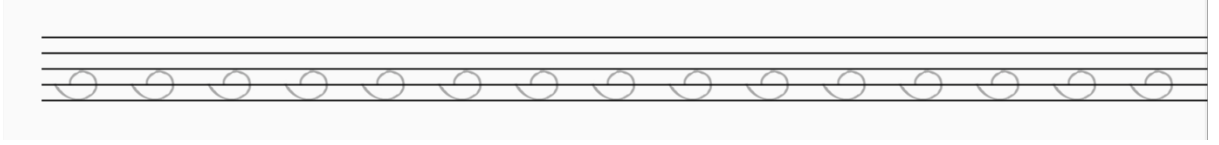
Sol Anahtarı

En yaygın kullanılan anahtar Sol anahtarıdır. İngilizcesi “treble clef”tir. Tiz, ince sesli enstrümanların notaları sol anahtarıyla yazılır. Sol anahtarı alttan 2. dizek çizgisinden başlayarak sarmal bir şekilde çizilir. Sol anahtarının başladığı çizgi üzerindeki nota “sol” notasıdır.

Sol Anahtarı Çizimi

Aşağıdaki adımları takip ederek çizilmiş şekillerin kurşun kalemle üzerinden geçin.

1. Adım

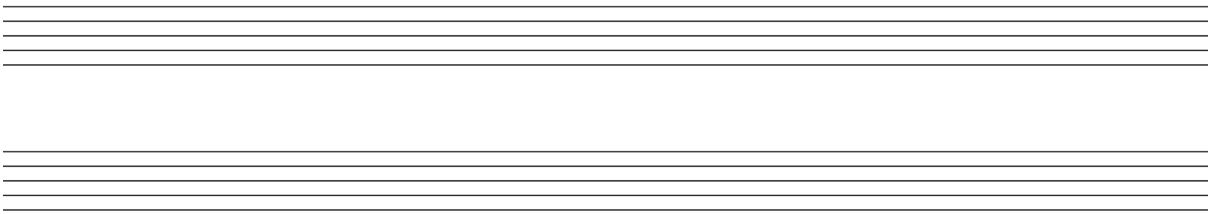
2. Adım

3. Adım

Ve şimdi sıra sizde

Sol Anahtarı Kullanan Enstrümanlar

Sol anahtarının tiz (ince) sesli enstrümanlar tarafından kullanıldığından bahsetmiştim. Peki bu enstrümanlar hangileri?

- Keman, pikolo, flüt, obua, korangle, tüm klarnetler, tüm saksafonlar, korno, trompet, kornet, vibrafon, ksilofon, mandolin, gayda ve gitar.
- Ayrıca arp ve klavyeli çalgılar gibi iki porteli enstrümanlar tiz sesler için sol anahtarı kullanır. Genellikle sağ elle çalınan üst dizekte görürüz.
- İnsan seslerinde ise soprano, mezzo-soprano, alto, kontralto ve bazı durumlarda tenor.

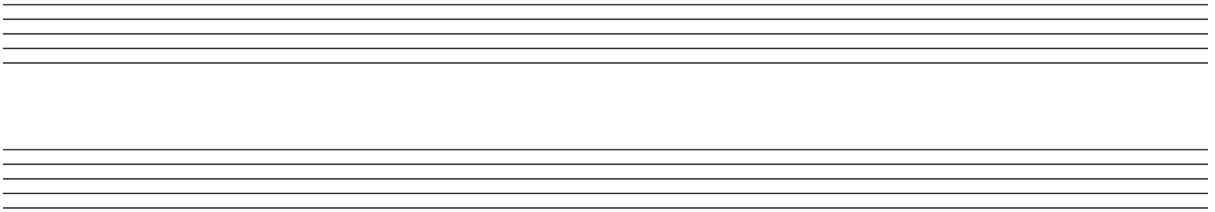
Fa anahtarı

Fa anahtarı da ikinci en yaygın kullanılan anahtardır. İngilizcesi Bass clef'tir, yani bas anahtarı ve adı üzerinde kalın sesli-bas çalgıların kullandığı bir anahtardır. Fa anahtarı 4. Dizek çizgisinden başlayarak çizilir, biraz soru işaretine benzer.

Fa Anahtarı Çizimi

Şimdi de siz çizin

Fa Anahtarı Kullanan Enstrümanlar

- Çello, kontrbas, bas gitar, fagot, kontrfagot, bas recorder, trombon, tuba ve timpani
- Ayrıca arp ve klavyeli çalgıların çaldığı kalın notalar da fa anahtarıyla yazılır.

Do anahtarı

Do anahtarı çok yaygın kullanılan bir anahtar değil. Eğer viyola, fagot ya da trombon çalmıyorsanız ya da orkestra şefi değilseniz do anahtarını çok iyi tanımanıza gerek yok. Ancak ben size genel bir bilgi sahibi olmanız için kısaca anlatacağım.

Do anahtarı biraz K harfini andırır ve K harfinin orta kesişim noktasındaki çizgiye adını verir; Yani bu çizgi üzerindeki nota "do" notasıdır.

Yalnız diğer anahtarlardan farklı olarak 2 farklı do anahtarı vardır. 3. Çizgi (alto) ve 4. Çizgi (tenor) do anahtarları.

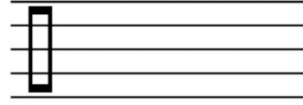
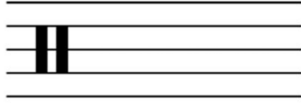
Orta do

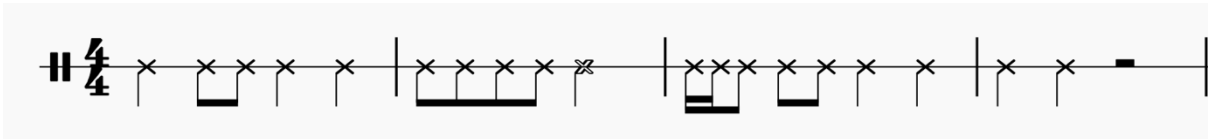
Orta do

Ritim anahtarı

Ritim anahtarı diğer anahtarlardan farklıdır. Sesleri, perdeleri değil, ritimleri gösterir. Çünkü davul, üçgen zil, tef, gong, marakas, trampet gibi net bir perde üretmeyen perküsyon enstrümanları için kullanılır. Ritim anahtarı, diğer anahtarlar gibi belirli bir çizgiyi ya da boşluğu işaret etmez.

Aşağıda bir ritim enstrüman notasyonunu görüyorsunuz:

!!! ÖNEMLİ NOT

Burada bahsettiğim konular hakkında daha detaylı bilgi için Youtube kanalımdaki “Anahtarlar” videomu izleyebilirsiniz:

Anahtarlar: <https://www.youtube.com/watch?v=vhz2bLif2y8>